

CS

CS

CS

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 5.11.2010
KOM(2010) 643 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

**Vzájemná odpovědnost a transparentnost
Čtvrtá kapitola operačního rámce EU pro účinnost pomoci**

OBSAH

1.	Úvod.....	3
2.	Co je vzájemná odpovědnost?.....	4
3.	Transparentnost pomoci – předpoklad vzájemné odpovědnosti	4
4.	Vzájemná odpovědnost na úrovni jednotlivých států	7
5.	Vzájemná odpovědnost na mezinárodní úrovni.....	9
6.	Odpovědnost a humanitární pomoc	9
7.	Návrh čtvrté kapitoly operačního rámce	10
7.1.	Transparentnost pomoci	10
7.2.	Vzájemná odpovědnost na úrovni jednotlivých států	10
7.3.	Vzájemná odpovědnost na mezinárodní úrovni.....	12

1. Úvod

Vzájemná odpovědnost a transparentnost jsou ústředními body mezinárodního programu pro účinnost pomoci. **Zvyšování transparentnosti a příslušné odpovědnosti dárců a partnerských zemí v rámci jejich vzájemných vztahů, vůči jejím občanům a parlamentům je zásadní k tomu, aby se maximálně využil dopad rozvojové pomoci.**

Dárci a partnerské země se v Pařížské deklaraci o účinnosti pomoci (2005) dohodli, že budou prostřednictvím vzájemných hodnocení, jež mají být realizována do roku 2010¹, společně posuzovat pokrok dosažený při plnění závazků. Dárci se rovněž zavázali, že budou poskytovat lepší informace o toku pomoci, a partnerské země se zavázaly, že posílí úlohu národních parlamentů a zúčastněných stran při realizaci rozvojových strategií. Akční program z Akkry (Accra Agenda for Action – 2008) podpořil tyto závazky týkající se vzájemné odpovědnosti a zdůraznil význam transparentnosti, vzájemné odpovědnosti a provázanosti těchto rozvojových výsledků. Vzájemná odpovědnost je základní zásadou rozvojových politik a strategií EU. Evropský konsensus o rozvoji (2005) uvádí, že EU a rozvojové země sdílejí odpovědnost za své společné úsilí v rámci svého partnerství². Důležitost posilování vzájemné odpovědnosti byla znovu potvrzena v závěrech ze zasedání Rady konaného v květnu 2008³ a byla označena jako jedna ze čtyř klíčových záležitostí EU na Třetím fóru na vysoké úrovni o účinnosti pomoci konaném v Akkře v září 2008⁴.

EU již zavedla praktické způsoby pro spolupráci na plnění závazků přijatých v rámci Pařížské deklarace a akčního programu z Akkry. Nejaktuálnějším příkladem tohoto praktického přístupu je zřízení **operačního rámce pro účinnost pomoci** v listopadu 2009⁵. Tento rámec obsahuje tři kapitoly o klíčových závazcích v oblasti účinnosti pomoci, konkrétně dělbu práce, využívání systémů jednotlivých zemí a technickou spolupráci, a vymezuje konkrétní opatření k dosažení výsledků na základě týmové práce EU.

Rámec poskytuje efektivní nástroj pro maximální využití vlivu EU. Umožní tak vybudovat silný základ pro přípravu Čtvrtého fóra na vysoké úrovni o účinnosti pomoci, které se má v roce 2011 konat v Koreji⁶. **Závazky v oblasti transparentnosti a odpovědnosti se však musí zohlednit i při vytváření harmonizovaných postupů na evropské úrovni. Jedná se o realizovatelná opatření, jimiž se budou stávající zásady provádět. EU zde opět musí vést vlastním příkladem.**

¹ V roce 2008 pouze 14 z 54 zemí poskytly zprávy, že zavedly „vzájemné hodnocení“ na státní úrovni tak, aby jedna druhé odpovídala za plnění vzájemných závazků.

² Bod 15 Evropského konsensu (http://ec.europa.eu/development/icenter/repository/european_consensus_2005_en.pdf)

³ Závěry Rady o „EU jako globálním partnerovi pro rozvoj: jak urychlit pokrok směrem k dosažení rozvojových cílů tisíciletí“ ze dne 27. května 2008 (<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/08/st09/st09907.en08.pdf>).

⁴ Zasedání Rady ze dne 22. července 2008 (<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/08/st12/st12080.en08.pdf>).

⁵ Závěry ze zasedání Rady ze dne 17. listopadu 2009 (<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/08/st12/st12080.en08.pdf>).

⁶ Závěry ze zasedání Rady ze dne 18. května 2009 (http://ec.europa.eu/development/icenter/repository/COMM_PDF_COM_2009_0160_F_EN_COUNCIL_CONCLUSIONS.PDF)

Rada proto v červnu 2010⁷ vyzvala Komisi, aby na zasedání Rady pro zahraniční věci v listopadu 2010 předložila tento návrh o jednotném přístupu EU při plnění závazků ohledně vzájemné odpovědnosti a transparentnosti s cílem stanovit jednotný přístup EU.

2. CO JE VZÁJEMNÁ ODPOVĚDNOST?

Zdokonalování výsledků v oblasti rozvoje by mělo spočívat v partnerství mezi dárcovskými a přijímajícími zeměmi, které vychází ze vzájemné odpovědnosti. Vzájemná odpovědnost je ústředním bodem Pařížské deklarace a představuje proces, kdy se dva partneři (nebo více partnerů) shodnou na tom, že budou odpovídat za plnění závazků, které na sebe dobrovolně přijali s cílem zdokonalovat rozvojové cíle. Napomáhá to budovat důvěru a partnerství v oblasti sdílených programů a poskytuje základ pro poskytování pomoci zaměřené na výsledky.

V posledních letech se řešení této otázky věnuje čím dál větší pozornost. Vzájemná odpovědnost navíc představuje pojem, o němž probíhají obsáhlé diskuse a debaty, pokud jde o jeho koncepční i praktický smysl. Většina zúčastněných se však shodne na dvou základních definičních prvcích. Odpovědnost jednak znamená, že opatření musí být oznamována, vysvětlována nebo odůvodňována, aby mohla být označena jako odpovědná. Odpovědnost by měla dále obsahovat pobídky pro dárce a partnerské země, aby reagovaly na posouzení toho, jak plní své vzájemné závazky, a skutečně změnily své postupy.

Existuje řada forem vzájemné odpovědnosti. V demokratických státních strukturách nesou orgány a volení představitelé odpovědnost v rámci právních předpisů o svobodě informací, voleb a systému soudní kontroly. V soukromém sektoru nesou společnosti a organizace odpovědnost prostřednictvím smluvního a právního rámce. Pokud jde o vztah poskytování pomoci, existuje pouze neúplný rámec pro vzájemnou odpovědnost.

Diskuse o vzájemné odpovědnosti se zaměřují na tři oblasti. Zprv se jedná o důležitost transparentnosti pomoci. Bez informací o poskytované podpoře není možné vyvozovat odpovědnost za plnění sjednaných závazků. Zadruhé, existuje otázka, jak sledovat vzájemnou odpovědnost na vnitrostátní úrovni, tj. na úrovni partnerské země. Třetí otázka je, jak sledovat vzájemnou odpovědnost na mezinárodní úrovni. Tento aspekt souvisí s otázkou struktury mezinárodní pomoci.

3. TRANSPARENTNOST POMOCI – PŘEDPOKLAD VZÁJEMNÉ ODPOVĚDNOSTI

Klíčem k vzájemné odpovědnosti je poskytování informací. Informace jsou předpokladem pro posuzování dosažených výsledků vzhledem ke sjednaným závazkům. Pokud dárce neposkytují včasné informace, nebude možné povolávat nikoho k odpovědnosti. Nedostatek včasných, transparentních a ucelených informací o tocích pomoci navíc znemožňují partnerským zemím poskytovat legislativním orgánům a občanům ucelené zprávy o rozpočtech.

Na jednání v Akkře bylo dohodnuto toto:

- (1) Dárce budou pravidelně poskytovat podrobné a včasné informace o objemu, přidělení a, bude-li to možné, výsledcích rozvojových výdajů, aby rozvojovým zemím umožnili přesnější rozpočet, účetnictví a audit.

⁷

Závěry ze zasedání Rady ze dne 15. června 2010 (doc. 11080/10).

- (2) Dárci a rozvojové země budou pravidelně zveřejňovat veškeré podmínky související s čerpáním prostředků.
- (3) Dárci budou poskytovat ucelené a včasné informace o ročních závazcích a skutečném poskytování prostředků tak, aby rozvojové země mohly náležitě zaznamenávat veškeré toky pomoci v rozpočtových odhadech a účetních systémech.
- (4) Dárci budou rozvojovým zemím poskytovat pravidelné a včasné informace o svých výhledech výdajů na tři až pět let dopředu a/nebo o svých plánech provádění a uvedou alespoň orientační údaje o přidělování zdrojů.

Na mezinárodní úrovni existuje také řada iniciativ, které jsou celosvětově prováděny za účelem prosazování programu o transparentnosti pomoci:

- Vytváření společných konceptů a norem:
 - [Výbor pro rozvojovou pomoc OECD \(DAC\)](#) se věnuje transparentnosti pomoci v rámci pracovní skupiny pro účinnost pomoci⁸.
 - [Fórum pro rozvojovou spolupráci Organizace spojených národů \(DCF\)](#) napomáhá Hospodářskému a sociálnímu výboru (HSV) při koordinaci údajů ohledně toků pomoci Jih-Jih a při analýze vztahu mezi transparentností pomoci a vzájemné odpovědnosti.
 - Iniciativa na podporu transparentnosti rozvojové pomoci (IATI) byla zahájena na Třetím fóru na vysoké úrovni konaném v Akkře v září 2008 a má zajišťovat, aby dárci zveřejňovali informace o své podpoře snadno srozumitelným způsobem.
- Vytváření společných technických nástrojů a databází:
 - [Výbor pro rozvojovou pomoc OECD \(DAC\)](#) shromažďuje údaje o oficiální rozvojové pomoci (ODA) ze zemí DAC a zveřejňuje je prostřednictvím ohlašovacího systému věřitelů⁹ (CRS). Systém CRS je obecně považován za zlatý standard poskytování ověřených, vysoce kvalitních statistických informací o tocích pomoci v minulosti.
 - Nadace Development Gateway provozuje „Aid Data“¹⁰, což je jeden z největších on-line adresářů rozvojových aktivit na celém světě a nabízí základní přehled o tom, kdo co dělá v oblasti mezinárodní rozvojové pomoci. I přes tyto iniciativy považují zúčastněné strany za obtížné získat ucelené a jasné údaje, které by byly pro jejich účely dostatečně podrobné.

Použitelnost údajů je navíc snížena, jsou-li zveřejněny příliš pozdě (často i se zpožděním až dvou let). Systém CRS výboru DAC je dobrým základem pro podávání zpráv, na němž se dá stavět, ale informace je zapotřebí zveřejňovat způsobem, který bude z časového hlediska efektivnější, kvalitnější, širší, častější a synchronizovaný, a musí být k dispozici stejně všem partnerským zemím.

⁸ V rámci týmu C pracovní skupiny, a to v souvisejícím týmu pověřeném úkoly ohledně předvídatelnosti a transparentnosti pomoci a v rámci technické skupiny DAC pro přidělování pomoci.

⁹ <http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=CRSNEW>

¹⁰ <http://www.aiddata.org/home/index>

Navíc jsou zapotřebí údaje pro plánování s časovým předstihem a údaje, které umožňují posoudit podmínky, případné sociální nebo environmentální dopady nebo očekávané výsledky, aby se usnadnila vzájemná odpovědnost. Je rovněž třeba pomáhat partnerským zemím při shromažďování údajů o pomoci v rámci jejich vlastních rozpočtových systémů.

Dárci EU v současné době již zveřejňují některé informace o poskytované pomoci. Nebylo však zatím zavedeno žádné harmonizované opatření, jež by reagovalo na výše uvedené závazky, a způsoby poskytování informací se proto značně liší, pokud jde o jejich kvalitu, kvantitu, rozsah, formát a četnost.

Většina členských států EU a Komise poskytují zprávy výboru DAC (Výbor pro rozvojovou pomoc), ale existují značné rozdíly ve zveřejňování informací o pomoci, v rozsahu podrobností, které poskytují na internetových stránkách nebo v plánovací dokumentaci dané země. Všichni dárci nezveřejňují podrobné informace na úrovni ústředí, někteří tyto informace například zveřejňují na internetových stránkách svých ambasad.

Celkem 9 z 28 dárců EU (EU a 27 členských států) podepsalo Iniciativu na podporu transparentnosti rozvojové pomoci (IATI) (Dánsko, Finsko, Německo, Irsko, Nizozemsko, Španělsko, Švédsko a Spojené království, jakož i EU) s cílem zveřejňovat informace o poskytované pomoci podle společného mezinárodního formátu.

Některé země poskytují podrobné informace v příslušných plánovacích dokumentech (například Irsko), zatímco jiné je uvádějí na svých internetových stránkách. Například Španělsko poskytuje informace o oficiální rozvojové pomoci, které jsou rozděleny podle veřejných orgánů, jež pomoc poskytují, a podle odvětví. Informace o příspěvcích na nadcházející rok nejsou k dispozici ve stejnou dobu, ale reagují na rozpočtový cyklus jednotlivých dárců (např. ve Finsku jsou k dispozici v srpnu, ve Španělsku v říjnu a v Nizozemsku do listopadu). Ve vztahu k partnerským zemím to však snižuje transparentnost a předvídatelnost poskytovaných prostředků.

V současné době existuje jediný nástroj na úrovni EU pro poskytování informací o rozsahu pomoci a sledování závazků, jež s pomocí souvisejí, a to výroční zpráva z Monterrey předkládaná Komisí. Tento nástroj však neposkytuje informace ani vládám partnerských zemí, které potřebují včasné a ucelené údaje pro plánování rozpočtového procesu, ani zúčastněným stranám (občanské společnosti).

Evropská komise vyvíjí praktický nástroj pro transparentnost pomoci (Transparent Aid – TR-AID) s cílem koordinovat humanitární a rozvojovou pomoc, kterou poskytují dárci EU. TR-AID je on-line systém, který kombinuje údaje z mnoha zdrojů a poskytuje snadný přístup k uceleným informacím tak, že údaje lze využít v rámci rozhodovacích procesů. TR-AID napomáhá plnění řady závazků EU ohledně účinnosti pomoci. Původně se jednalo o nástroj, který umožňoval vzájemnou transparentnost mezi dárci EU prostřednictvím sdílení informací o poskytované pomoci, a nástroj posílené koordinace EU. Ze střednědobého hlediska usiluje o zajištění širší transparentnosti ve vztahu k dalším zúčastněným subjektům, tj. ostatním dárcům, partnerským zemím, občanské společnosti a široké veřejnosti.

Společný postup na úrovni EU přináší skutečnou přidanou hodnotu, a to přijímání stejných standardů, kvality a četnosti při zveřejňování informací. Vytvoření správného přístupu na úrovni EU by nám mělo usnadnit plnění závazků přijatých v Akkře a zároveň využívat příležitostí, které nabízí rámec EU, nástrojů, jež byly na úrovni EU vytvořeny, a možného přínosu tohoto přístupu pro partnerské země, pokud jde o snižování finanční a administrativní zátěže.

4. VZÁJEMNÁ ODPOVĚDNOST NA ÚROVNI JEDNOTLIVÝCH STÁTŮ

V současné době neexistuje žádný jednotný postup, kdy by si dárcovské a přijímající země vzájemně odpovídaly za plnění příslušných závazků.

Zpráva z Monterrey uvádí, že někteří dárci EU se podíleli na vzájemných hodnoceních (Rakousko, Finsko, Irsko, Nizozemsko, Portugalsko, Španělsko, Švédsko a Spojené království), ale bylo poskytnuto jen málo informací o použitém rámci, kritériích, rozsahu hodnocení a zúčastněných subjektech. Tato hodnocení navíc neposkytovala vždy celkový přehled, protože informace nebyly sledovány na ústřední úrovni.

Ve vztahu k partnerským zemím jsou dárci částečně odpovědní v rámci zpráv v oblasti veřejných výdajů a finanční odpovědnosti (PEFA) hodnotících předvídatelnost rozpočtové podpory, finančních informací, které dárci poskytují pro účely přípravy rozpočtu a podávání zpráv o projektové a programové pomoci a o tom, jaká část pomoci je řízena v rámci národních postupů. Každé z těchto kritérií je hodnoceno samostatně.

Některé partnerské země mají odpovědnost vůči dárcům podle specifického přístupu jednotlivých dárců, který odpovídá požadavkům jednotlivých dárců a má úzkou vazbu na zadávací řízení, smlouvy a konkrétní dohody o financování.

Dotazník z Monterrey v současné době představuje pouze nástroj EU pro sledování, který poskytuje informace o závazcích, které přijali dárci EU v souvislosti s pomocí. Neposkytuje však hodnocení dárcovských a partnerských zemí o pokroku při plnění jejich vzájemných závazků. Dárci *místo toho* poskytují zprávy o tom, zda/jak realizují *rámce* vzájemné odpovědnosti.

Jednotný přístup EU, na jehož základě by byly dárcovské i partnerské země odpovědné za plnění vzájemných závazků, má smysl pro všechny dárce EU. Takový harmonizovaný přístup by bylo možné využívat i pro zvýšení dopadu pomoci, její soudržnosti a zacílení na výsledky. Snížil by navíc náklady partnerských zemí, protože by existoval jen jeden společný rámec pro odpovědnost vůči všem dárcům EU.

Na úrovni členského státu je zapotřebí vytvořit základní stavební kameny, které vzájemnou odpovědnost usnadní.

Zaprvé, musí být zřejmé **kdo odpovídá komu**. Vzájemná odpovědnost se netýká pouze vlád dárcovských a partnerských zemí, ale zahrnuje i subjekty, které tyto vlády řídí. Tento aspekt, označovaný jako domácí odpovědnost, se může týkat široké škály národních subjektů, včetně parlamentů, místních orgánů, organizací občanské společnosti, skupin ženského hnutí, médií, politických stran apod. Tyto domácí subjekty mají zásadní úlohu, neboť poskytují podněty pro přípravu rozvojových strategií, hodnotí pokrok při dosahování účinnosti pomoci a rozvojových závazků a sankcionují orgány státní správy za špatné výsledky.

V případě vzájemné odpovědnosti musí existovat i tzv. aréna, tj. dohoda o tom, **kde se proces uskuteční**. Jedním ze způsobů, jak tohoto cíle dosáhnout, je zřídit rámce pro řízení pomoci, jako jsou např. rámce pro posuzování výkonu, kde se partneři z rozvojových zemí mohou setkávat a posuzovat plnění závazků a rozhodovat o dalších postupech. Zatím neexistuje obecně schválený vzor pro návrhy a realizaci těchto rámců posuzování výkonu. Přednostně by měly být založeny na stávajících partnerských fórech. Tato fóra by mohla mít formalizovanější pravidla a postupy nebo vycházet z méně formálních ujednání. Mohou mít formu každoročních konzultací, konzultativních skupiny, panelů pro společná hodnocení

apod. Nejdůležitější je, aby tyto rámce poskytovaly prostor, který povede k vzájemné důvěře. Tento prostor by napomohl vzniku synergií mezi stávajícími postupy pro místní řízení pomoci a měl by být zapracován do stávajících rámců pro dialog.

Dále je zapotřebí definovat zacílení odpovědnosti, tj. dohodu o tom, **za co nesou příslušné strany odpovědnost**. Znamená to vytvořit společný program, který oběma stranám stanoví jasné cíle a závazky. Tento společný program by mohl obsahovat prvky týkající se národních nebo odvětvových rozvojových plánů a strategií, tj. dohodu o tom, na co by měla být pomoc využita. Program by se rovněž mohl zaměřit na závazky související s účinností pomoci, např. na dohodu o tom, jakým způsobem mají být finanční prostředky poskytovány. Důležitým bodem je to, že odpovědnost jednotlivých stran je stanovena jednoznačně, a tyto strany mohou být k odpovědnosti povolávány.

Společný rámec pro posuzování výkonu v praxi – příklady

Mosambik

Mosambický rámec pro vzájemnou odpovědnost vychází z nezávislého hodnocení výkonů partnerů programové pomoci v Mosambiku.

Dárci hodnotí výsledky státní správy na základě sledování země, rámce, kterým se hodnotí plnění plánu na snižování chudoby, a sledování rozvojového pokroku.

Dárci jsou hodnoceni na základě vzorce závazků a ratingového (bodového) systému, které jsou spojeny do celkové úrovně výkonu (velmi dobrý, vyšší střední, střední, nižší střední, nízký).

Sledování výkonu v oblasti pomoci dále podporuje i databáze ODA Mozambik, která poskytuje základní informace o financování ze strany dárců, a středisko pro sledování rozvojové pomoci. Mosambik je jednou z mála zemí, která vytvořila institucionální rámec pro participační sledování chudoby na celostátní, regionální a místní úrovni. Je zapotřebí dále zvyšovat úsilí na podporu větší transparentnosti a domácí odpovědnosti.

Rwanda

Ve Rwandě existují dva společné hodnotící mechanismy: společný rámec pro posuzování výkonu a rámec pro posuzování výkonu dárců.

K hodnocení výkonu dárců se používá celkem 26 ukazatelů, které vycházejí z mezinárodně i vnitrostátně schválených cílů ohledně kvality pomoci. Posuzování se provádí v ročních cyklech a je načasováno tak, aby probíhalo ve stejnou dobu jako posuzování a projednávání výkonu státní správy v souvislosti s rámcem pro posuzování výkonu státní správy.

- Dárci usnadňují sběr údajů a jejich shromažďování tím, že o řadě ukazatelů poskytují pravidelné vlastní zprávy. Předpokládá se, že dojde k aktualizaci databáze rozvojové pomoci, aby se poskytování těchto zpráv dále usnadnilo.
- Sběr, shromažďování a analýzu údajů provádí do vzorce rámce pro posuzování výkonu dárců ministerstvo hospodářství a financí.
- Výsledky jsou předkládány a projednávány v rámci koordinační skupiny rozvojových partnerů a zacílenější diskuse probíhají v rámci skupiny pro harmonizaci rozpočtové podpory.
- Interní reakce dárců, jejich programování a akční plány jsou sdíleny se státními orgány

a rozvojovými partnery.

5. VZÁJEMNÁ ODPOVĚDNOST NA MEZINÁRODNÍ ÚROVNI

Vzájemná odpovědnost je také podporována na řadě mezinárodních fór. Patří sem nezávislé odborné posudky (tzv. peer reviews), jako například posudek výboru DAC OECD, výroční zpráva EU o financování rozvoje (zpráva z Monterrey), neoficiální posuzování výkonu, jako je např. sledování pomoci EU ze strany konfederace Concord (Konfederace evropských organizací občanské společnosti), a dalších druhů zpráv a analýz, které provádějí MMF/Světová banka (Globální zpráva o sledování), Fórum pro rozvojovou spolupráci EHSV, UNECA/OECD (Vzájemné hodnocení účinnosti pomoci), G8 (Zpráva o odpovědnosti v oblasti rozvoje vydaná v roce 2010), pařížský přehled a pracovní skupina pro účinnost pomoci.

Vzájemná odpovědnost na mezinárodní úrovni by měla posílit odpovědnost na úrovni jednotlivých států. Nedochází k tomu však efektivně, což je někdy způsobeno rozdílným vztahem mezi dárci a partnery. Program týkající se odpovědnosti na mezinárodní úrovni by mohl většinou lépe odrážet obavy a zájmy státní správy partnerských zemí a zúčastněných subjektů. Zúčastněné subjekty z partnerských zemí většinou nemají k dispozici dostatečné analýzy a informace, v důsledku čehož nemohou mít s dárci úplný a plnohodnotný vztah. Mezinárodní úsilí podporující vzájemnou odpovědnost navíc nemá prostředky k tomu, aby partnerské země mohly dárce sankcionovat nebo na nich vymáhat plnění závazků.

6. ODPOVĚDNOST A HUMANITÁRNÍ POMOC

V roce 2003 zavedlo 16 dárců Zásady a osvědčené postupy dobrého humanitárního dárcovství¹¹. Tyto zásady usilují *mimo jiné* o podporu partnerství a osvědčených dárcovských postupů ve financování, řízení a odpovědnosti. EU tyto zásady provádí v rámci Evropského konsensu o humanitární pomoci¹² a ukazuje tak, že je odhodlána podporovat efektivní a odpovědné humanitární dárcovství¹³. Rámec odpovědnosti se zaměřuje na specifické prvky humanitární pomoci, a to především na přístup orientovaný na potřeby, rychlost poskytování, krátkodobé časové lhůty a reaktivní povahu.

K zajištění transparentnosti a koordinace humanitární pomoci EU existují různé mechanismy a nástroje:

- Operační strategie a dobře zavedená metodika pro poskytování příspěvků z rozpočtu na základě přístupu orientovaného na potřeby. Tato strategie a podrobné plánování do budoucnosti se sdílí a koordinuje s ostatními zúčastněnými subjekty;
- Systém podávání zpráv, který vytvořila a spravuje Komise, nazývaný „14-bodový“. Systém poskytuje informace v reálném čase o humanitární pomoci poskytované Komisí a členskými státy. Tento systém je provázán se systémem OSN pro sledování finančních

¹¹ Zásady a osvědčené postupy dobrého humanitárního dárcovství, Stockholm, dne 17. června 2003; prosazované ze strany OECD.

¹² Úřední věstník C 25/1, 30.1.2008 – Oddíl 3.3. o účinnosti a odpovědnosti humanitární pomoci.

¹³ Tamtéž.

operací, který provozuje Úřad OSN pro koordinaci humanitárních záležitostí (OCHA) a který poskytuje podobné informace o celosvětové humanitární pomoci.

7. NÁVRH ČTVRTÉ KAPITOLY OPERAČNÍHO RÁMCE

Je zapotřebí definovat společný přístup EU a praktické kroky, který mají být přijaty společně na úrovni EU k provádění našich společných závazků tak, aby se reagovalo na velké rozdíly mezi jednotlivými dárci EU, pokud jde o transparentnost i postupy vzájemné odpovědnosti.

Následující oddíl obsahuje návrh znění čtvrté kapitoly Operačního rámce pro účinnost pomoci.

7.1. Transparentnost pomoci

Komise a členské státy EU pravidelně poskytují ucelené a srovnatelné informace o výdajích na rozvojovou pomoc tím, že:

1. zveřejňují informace o objemu pomoci a finančních příspěvcích podle standardního formátu ohlašovacího systému věřitelů (CRS) OECD/DAC, a to čtvrtletně, do začátku října 2011, s maximální časovou prodlevou tří měsíců;
2. poskytují informace na úrovni jednotlivých států ohledně údajů s výhledem do budoucnosti, a to na ročním základě počínaje začátkem července 2011:
 - 2.1 na základě přehledu DAC o metodice pro budoucí výdajové plánování dárců a zveřejní údaje týkající se výhledu na minimálně tři a maximálně pět let dopředu ohledně celkových výdajů na pomoc pro všechny partnerské země;
 - 2.2 zveřejní údaje týkající se výhledu na minimálně tři a maximálně pět let dopředu ohledně příspěvků pomoci podle jednotlivých odvětví pro všechny země zapojené do iniciativy urychleného provádění dělby práce.
3. použijí výroční zprávu EU o financování rozvoje jako vzor transparentnosti a odpovědnosti tím, že využijí dotazník z Monterrey ke sledování pokroku na ústřední i národní úrovni.
4. používají nástroj TR AID ke zveřejňování a vzájemnému sdílení údajů;
 - 4.1 v první fázi dobrovolně, aniž by byl požadován konkrétní formát poskytovaných údajů;
 - 4.2 v druhé fázi, po Čtvrtém fóru na vysoké úrovni o účinnosti pomoci konaném v roce 2011 v Koreji, povinně, s využitím jednotného standardizovaného formátu pro poskytování údajů, který bude stanoven podle mezinárodních standardů.

7.2. Vzájemná odpovědnost na úrovni jednotlivých států

Komise a členské státy EU v partnerských zemích a spolu s nimi:

1. vytváří společný rámec pro sledování vzájemných závazků, a vychází přitom z případných stávajících systémů¹⁴:
 - v zemích, které jsou zapojeny do iniciativy urychleného provádění dělby práce, zahájí zprostředkovatelé ve spolupráci s delegacemi EU diskuse se státními orgány partnerských zemí a dalšími domácími zúčastněnými subjekty o vzájemné odpovědnosti. V zemích, které do této iniciativy zapojeny nejsou, zorganizuje delegace EU jednání, na němž se dohodne, který dárcé zahájí diskuse o vzájemné odpovědnosti,
 - v rámci priorit a cílů partnerských zemí vytváří **společný rámec pro posuzování výkonu**, nejpozději do července 2011, k pravidelnému hodnocení výkonu dárců ve vztahu k závazkům v oblasti účinnosti pomoci na úrovni příslušného státu. Členské státy budou podporovat partnerské země, aby v rámci tohoto procesu zaujaly vůdčí postavení,
 - společný rámec pro posuzování výkonu by měl být vytvořen na základě těchto základních zásad:
 - začlenění: měl by zahrnovat všechny dárcé v dané zemi i národní rozpočet,
 - vzájemnost: měl by se vztahovat jak na závazky dárců, tak na závazky partnerské země,
 - srovnatelnost: měl by sledovat výkon jednotlivých dárců srovnatelným způsobem,
 - pravidelnost: posuzování by mělo být prováděno alespoň jednou ročně,
 - podávání vlastních zpráv: dárci i státní správy by se měli zavázat, že budou pravidelně poskytovat údaje o příslušných operacích v dané zemi, a to podle předem stanovených kritérií,
 - tyto rámce pro posuzování výkonu by měly být vyhodnocovány včas tak, aby bylo možné zveřejnit výsledky společného výkonu na úrovni daného státu a předat je na ústřední úroveň nejpozději do listopadu 2011, a případně provést nezbytné úpravy,
 - plnění těchto vzájemných závazků bude základem pro probíhající politický dialog mezi dárci a partnerskými zeměmi na úrovni projektů, odvětví a celé země. EU rovněž využije politický dialog k tomu, aby podpořila veřejnou diskusi, a povolala tak k odpovědnosti jak dárcé, tak orgány státní správy.
2. V rámci výše uvedeného postupu budou EU a její členské státy podporovat úlohu organizací občanské společnosti, včetně skupin ženského hnutí a médií, orgánů

¹⁴ V případě kandidátských zemí EU a případných kandidátů jsou základem pro rámec posuzování výkonu Výroční zpráva o nástroji předvstupní pomoci a společné hodnotící výbory. Tyto nástroje mohou být přizpůsobeny tak, aby poskytovaly potřebné údaje, jako např. finanční analýzy a údaje o závazcích v oblasti účinnosti pomoci, na systematictějších základech.

místní správy a parlamentů při povolávání státních orgánů a dárců k odpovědnosti, včetně poskytování potřebné podpory v oblasti rozvoje kapacit.

7.3. Vzájemná odpovědnost na mezinárodní úrovni

EU a její členské státy budou spolupracovat při naplňování společné vize, pokud jde o budoucí strukturu poskytování pomoci, jež by měla vzniknout po Čtvrtém fóru na vysoké úrovni o účinnosti pomoci konaném v Busanu, a to do července 2011.

EU a její členské státy:

1. koordinují své pozice v diskusích o mezinárodní vzájemné odpovědnosti na jednotlivých fórech, včetně Fóra OSN pro rozvojovou spolupráci a pracovní skupiny o účinnosti pomoci. Patří sem i úsilí, které vynakládá Fórum pro rozvojovou spolupráci při shromažďování a šíření nezávislých a autoritativních analýz a posuzování vzájemné odpovědnosti,
2. podporují rámec otevřený začlenění, pokud jde o užší zapojení partnerských zemí, místních orgánů, členů parlamentů a občanské společnosti.